
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

УДК 330.341.1

ББК 65.9 (4 УКР)

Вербицька Г.Л.

ВИДИ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Національний університет “Львівська політехніка”,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва,
вул. С. Бандери, 12, м. Львів,
79013, Україна,
тел.: 0969494069,
e-mail: galinaverbicka@ukr.net

Анотація. Метою статті є розробка класифікації інновацій підприємств, які функціонують в умовах міжнародних економічних відносин. В процесі дослідження використовувалися такі методи: табличний (для наочного представлення результатів дослідження); аналітичний і структурно-логічний (при розробці класифікації інновацій). Отримано такі результати: запропоновано класифікацію інновацій, яка включає узагальнені основні ознаки та види інновацій; визначено сутність кожної з інновацій та притаманні їй власні якісні характеристики. Наукова новизна дослідження полягає у використанні комплексного підходу до обґрунтування ключових ознак та видів інновацій підприємств. Отримані результати можуть бути використані в процесі формування інноваційної стратегії підприємства в умовах міжнародних економічних відносин.

Ключові слова: інновація, підприємство, нововведення, інноваційна діяльність, класифікація інновацій.

Verbytska H.L.

TYPES OF INNOVATION IN THE CONDITIONS OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

National University “Lviv Polytechnic” of Lviv,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of management and international
entrepreneurship,
S. Bandery str., 12, Lviv,
79013, Ukraine,
tel.: 0969494069,
e-mail: galinaverbicka@ukr.net

Abstract. The purpose of the article is to develop a classification of innovations of enterprises that operate in conditions of international economic relations. In the process of research, the following methods were used: tabular (for visual presentation of the research results); analytical and structural-logical (in developing the classification of innovations). The following results are obtained: the classification of innovations is proposed, which includes generalized main features and types of innovations; the essence of each of the innovations and its own qualitative characteristics are determined. The scientific novelty of the study is to use a comprehensive approach to substantiating key features and types of enterprise innovations. The obtained results can be used in the process of formation of an innovative strategy of the enterprise in the conditions of international economic relations.

Key words: innovation, enterprise innovation, innovation, classification of innovations.

Вступ. Розвиток промисловості в умовах міжнародних економічних відносин неможливий без впровадження інновацій. Дослідження проблематики класифікації інновацій зустрічаємо у працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, зокрема слід виділити Буковецьку Ю.І. [1], Дідченко О.І. [2], Куц Л.Л. [4], Нестеренко О.С. [5], Підлипну Р.П. [6], Шумпетера Й. [7], Менша Г. [8]. Однак, в економічній літературі нами виявлено більше сорока ознак, які об'єднують численну кількість видів інновацій. Тому існує потреба в систематизації основних видів інновацій за ключовими ознаками.

Постановка завдання. Дослідження теоретичних основ та прикладних проблем щодо класифікації інновацій в умовах міжнародних економічних відносин зумовлює постановку таких цілей: дослідити підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до класифікації інновацій; розробити власну класифікацію інновацій за основними класифікаційними ознаками.

Результати. Основоположником класифікації інновацій був австрійський вчений Й. Шумпетер. Він розподіляв інновації на п'ять видів: новий продукт; новий метод виробництва; новий ринок збуту; нове джерело сировини; нова організація [7]. Німецький вчений Г. Менш поділяв інновації на три групи: базові; покращуючі; псевдоінновації [8]. Відповідно до [3] виділяють чотири види інновацій: продуктові; процесові; маркетингові; організаційні.

Різноманітність підходів до класифікації інновацій [1-8] пов'язана з складністю їх характеру та багатогранністю. Кожній з інновацій притаманні власні якісні характеристики, набір яких і дає змогу визначити величину впливу інновації на розвиток підприємства. Тому нами розроблена класифікація (табл. 1), яка включає основні ознаки та характерні їм види інновацій, що дасть змогу підприємству правильно сформулювати інноваційну стратегію в умовах міжнародних економічних відносин.

Таблиця 1

Пропонована класифікація інновацій в умовах міжнародних економічних відносин

Table 1

The proposed classification of innovations in the conditions of international economic relations

№ з/п	Ознаки класифікації	Види інновацій
1	2	3
1	За сферою застосування	1.1. Продуктові. 1.2. Процесні.
2	За обсягом новизни	2.1. Радикальні. 2.2. Покращуючі. 2.3. Псевдоінновації.
3	За масштабами впливу	3.1. Глобальний рівень. 3.2. Державний рівень. 3.3. Регіональний рівень. 3.4. Корпоративний рівень.
4	За причинами появи	4.1. Реактивні. 4.2. Стратегічні.
5	За середовищем використання	5.1. Внутрішні. 5.2. Зовнішні.
6	За предметною основою	6.1. Науково-технічні. 6.2. Технологічні. 6.3. Економічні. 6.4. Маркетингові.

		6.5. Соціальні. 6.6. Управлінські. 6.6. Екологічні. 6.7. Інформаційні. 6.8. Логістичні.
7	За поширенням	7.1. Разові. 7.2. Дифузійні.
8	За джерелом виникнення	8.1. Відкриття. 8.2. Винахід. 8.3. Ноу-хау. 8.4. Раціоналізаторська пропозиція тощо.
9	За джерелом капіталовкладень	9.1. Державного фінансування. 9.2. Фінансування за рахунок власних коштів підприємств. 9.3. Фінансування за рахунок коштів замовників. 9.4. Фінансування за рахунок банківських кредитів. 9.5. Фінансування за рахунок вітчизняних або закордонних інвестицій. 9.6. Фінансування за рахунок інших джерел.
10	За характером задоволення потреб	10.1. Для задоволення існуючих потреб. 10.2. Для задоволення новостворених потреб.
11	За місцем в системі підприємства	11.1. На вході підприємства. 11.2. На виході з підприємства. 11.3. Системної структури підприємства.
12	За часом досягнення конкурентних переваг	12.1. Довгострокових переваг. 12.2. Середньострокових переваг. 12.3. Короткотермінових переваг.
13	За комерційним результатом	13.1. Високоприбуткові. 13.2. Середньоприбуткові. 13.3. Малоприбуткові. 13.4. Неприбуткові. 13.5. Збиткові.
14	За рівнем ризикованості капіталовкладень	14.1. Високоризикові. 14.2. Середньоризикові. 14.3. Помірноризикові. 14.4. З низьким рівнем ризику.
15	За процесом виникнення інновації	15.1. Планові. 15.2. Спонтанні.

Продуктові інновації спрямовані на створення нових або модифікованих товарів завдяки застосуванню в процесі їх виробництва нових матеріалів, напівфабрикатів чи комплектуючих. Процесні інновації полягають у впровадженні нових технологій на виробництві, нових методів організації праці у виробничому процесі або в процесі управління.

Радикальні інновації з'являються завдяки піонерним досягненням в створенні нового продукту, нової технології виробництва, нового методу управління. Покращуючі інновації удосконалюють радикальні інновації, завдяки їм створюються нові покоління техніки, моделі автомобілів тощо. Псевдоінновації інновації покликані продовжити життєвий цикл продукції підприємства, полягають у несуттєвих видозмінах товару, зокрема в зміні дизайну, компонентів виготовлення тощо.

Інновації глобального рівня впливу – це інновації, які здійснюють промисловий прорив у світовому масштабі. Інновації державного рівня впливу дають можливість підприємству досягти конкурентних переваг у межах власної країни. Інновації регіонального рівня впливу сприяють виходу підприємства на ринок певного регіону. Інновації корпоративного рівня впливу дають змогу підприємству покращити свій фінансовий стан та стан конкурентоспроможності на ринку.

Реактивні інновації – це вимушені інновації, що виникають як реакція підприємства на дії конкурентів. Стратегічні інновації – це інновації, які здійснюються завдяки реалізації інноваційної стратегії підприємства. Їх основною метою є досягнення майбутніх конкурентних переваг на ринку.

Внутрішні інновації призначені для використання в межах підприємства (удосконалення технології виробництва, впровадження нових методів організації праці тощо). Зовнішні інновації – це інновації для продажу, які можуть бути представлені як в матеріальній формі, так і в вигляді нематеріальних технологій.

Разові інновації це унікальні нововведення на підприємстві, які не повторюються після їх реалізації. Дифузійні інновації – це інновації, які набувають масового розповсюдження, в т.ч. і за рахунок трансферу технологій.

Інновації на вході підприємства – це зміни, які передбачають нові підходи до формування ресурсів перед їх надходженням на підприємство. Інновації на виході з підприємства – це нововведення, що втілені в кінцевих результатах виробничої діяльності підприємства. Інновації структури підприємства – це процесні зміни, які полягають в удосконаленні виробничих, організаційно-управлінських, збутових та інших процесів на підприємстві.

Висновки. Впровадження інновацій є основною передумовою покращення конкурентоспроможності продукції підприємств в умовах міжнародних економічних відносин. Розмаїття поглядів дослідників щодо класифікаційних ознак, їх назв та видів інновацій, які вони включають значно ускладнює можливість ідентифікації інновацій на підприємстві. В результаті проведених досліджень нами була запропонована класифікація інновацій, яка включає основні ознаки та види інновацій, що дасть змогу вдало сформулювати інноваційну стратегію підприємства в умовах міжнародних економічних відносин. Перспективами подальших досліджень в цьому напрямку є визначення напрямів стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств.

1. Буковецька Ю.І. Сучасні підходи до визначення сутності та класифікації інновацій / Ю.І. Буковецька // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – 2014. – Т. 17. – № 1. – С. 32-37.
2. Дідченко О.І. Сутність та класифікація інновацій / О.І. Дідченко, О.Ю. Бибочкіна // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2013. – Вип. 4. – С. 48–58.
3. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження N 1-інновація “Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства”, затверджена Наказом Держкомстату від 01.10.2008 р. N 361, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 29 жовтня 2008 р. за №1047/15738.
4. Куц Л.Л. Види інновацій підприємств / Л.Л. Куц, Л. С. Окопний // Інноваційна економіка. – 2013. – № 8. – С. 95-100.
5. Нестеренко О.С. Класифікація видів інновацій / О.С. Нестеренко // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 4. – С. 112-117.
6. Підлипна Р.П. Класифікація інноваційних процесів / Р.П. Підлипна // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.14. – С. 210-214.
7. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла экономической конъюнктуры / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1992. – 231с.
8. Mensch G. Stalemate in Technology: Innovation Overcome the Depression. – Cambridge, Mass., 1979.

References

1. Bukovetska, Yu.I. “Modern approaches to the definition of the nature and classification of innovations.” *Ekonomichnyi analiz: zb. nauk. prats*, vol. 17, no. 1, 2014, pp. 32-37.

2. Didchenko, O.I. "Essence and classification of innovations." *Ekonomichnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 4, 2013, pp. 48-58.
3. Obstezhennia innovatsiinoi diialnosti promysloвого pidpriemstva. Instruksiiia shchodo zapovnennia formy derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia N 1-innovatsiia. Nakaz Derzhkomstatu vid 01.10.2008 r. N 361.
4. Kuts, L.L. and L.S. Okopnyi. "Types of enterprise innovations." *Innovatsiina ekonomika*, no. 8, 2013, pp. 95-100.
5. Nesterenko, O.S. "Classification of types of innovations." *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 4, 2013, pp. 112-117.
6. Pidlypna, R.P. "Classification of innovative processes." *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 23.14, 2013, pp. 210-214.
7. Shumpeter, I. *The theory of economic development. The study of entrepreneurial profit, capital and the cycle of economic conjuncture*, Progres, 1992.
8. Mensh, G. *Stalemate in Technology: Innovation Overcome the Depression*, 1979.

Рецензенти:

Кузьмін О.Є. – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту Національного університету "Львівська політехніка";

Мельник О.Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності Національного університету "Львівська політехніка".

УДК 339.7.9:330.322(477)

ББК 65.263

Руденко В.В.

**ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ
МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ**

Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Тернопільського національного економічного
університету,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів, банківської справи та страхування,
вул. Гонти, 37, м. Вінниця,
21017, Україна,
тел.: (0432) 55-49-55,
e-mail: vitarudenko@ukr.net

Анотація. У статті розглянуто методики міжнародних дослідних організацій щодо визначення інвестиційної привабливості держави. Проведено оцінку інвестиційної привабливості України на основі міжнародних рейтингів та визначено фактори, що характеризують привабливість держави для інвесторів. В результаті дослідження встановлено, що Україна, на думку міжнародних дослідницьких організацій, має непривабливі умови для реалізації інвестицій та потребує нагальних і радикальних реформ. Наукова новизна пов'язана із визначенням переваг і недоліків використання міжнародних рейтингів для оцінки інвестиційної привабливості держави. Практична значущість зводиться до надання конкретних пропозицій щодо перспектив України у сфері залучення вітчизняних та іноземних інвестицій.

Ключові слова: інвестиції, інвестори, інвестиційна привабливість, міжнародні дослідні організації, міжнародні рейтинги.

Rudenko V.V.

**EVALUATION OF INVESTMENT ATTRACTION OF UKRAINE BASED ON
INTERNATIONAL RATINGS**